

Cultuurregio Leie Schelde

Van koer tot koer, de scholentoer

Drie fietsroutes langs oude schooltjes
in de Cultuurregio Leie Schelde
28, 30 en 35 km

Trek eropuit met de fiets!

4 Ontdek de oude schooltjes in de regio

We selecteerden voor jullie oude schooltjes uit de Cultuurregio Leie Schelde. Een handig overzicht met leuke anekdotes en oude schoolverhalen.

6 Van koer tot koer, de scholentoer: Route 1

Zulte - Deinze

Startplaats: VBS Leiebloem,
Leihoekstraat 7, Machelen-aan-de-Leie
28 km

8 Van koer tot koer, de scholentoer: Route 2

Deinze - Sint-Martens-Latem - De Pinte

Startplaats: Leiepoort campus Sint-Vincentius, Peter Benoitlaan 40, Deinze
30 km

10 Van koer tot koer, de scholentoer: Route 3

De Pinte - Gavere - Nazareth

Startplaats: Jeugdhuis Impuls,
Polderbos 2, De Pinte
35 km

Download de fietsroutes als gpx of pdf via
www.cultuurregioleieschelde.be/erfgoeddag

Coverbeeld Collectie Paul Simoens

Van koer tot koer, de scholentoer

Naar aanleiding van Erfgoeddag 2022 met het thema 'Onderwijs' brengen we het rijke schoolverleden van de Cultuurregio Leie Schelde in de kijker met de fietstocht 'Van koer tot koer, de scholentoer'. Erfgoeddag brengt jaarlijks het cultureel erfgoed (roerend en immaterieel erfgoed) in de kijker.

Deze regionale fietsroute is een initiatief van Cultuurregio Leie Schelde i.s.m. met de gemeenten Deinze, De Pinte, Gavere, Nazareth, Sint-Martens-Latem, Zulte, de scholen, diverse particulieren en verenigingen in de regio en FARO (Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed).

Spring met vrienden en familie op de fiets en herbeleef een schooldag van toen met interessante weetjes en leuke anekdotes. Wist je dat er vroeger wel eens een kameel op de speelkoer stond?

Ontdek de oude schooltjes in de regio

We selecteerden voor jullie oude schooltjes uit de Cultuurregio Leie Schelde. Een handig overzicht met leuke anekdotes en oude schoolverhalen.

Zin in meer? Ontdek de digitale expo 'Van koer tot koer, de scholentoer' op de Erfgoedbank Leie Schelde, de beeldbank van oude foto's, dia's en filmpjes die het geheugen van de Cultuurregio Leie Schelde vormt. Ga naar www.erfgoedbankleieschelde.be en ontdek nog meer over het verleden van de regio.

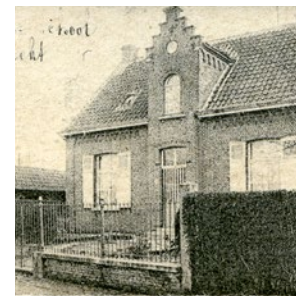
Heb jij ook herinneringen die je met ons wil delen?
Laat het ons weten via info@cultuurregioleieschelde.be.

Bezoek
de digitale expo

3 fietsroutes langs oude schooltjes

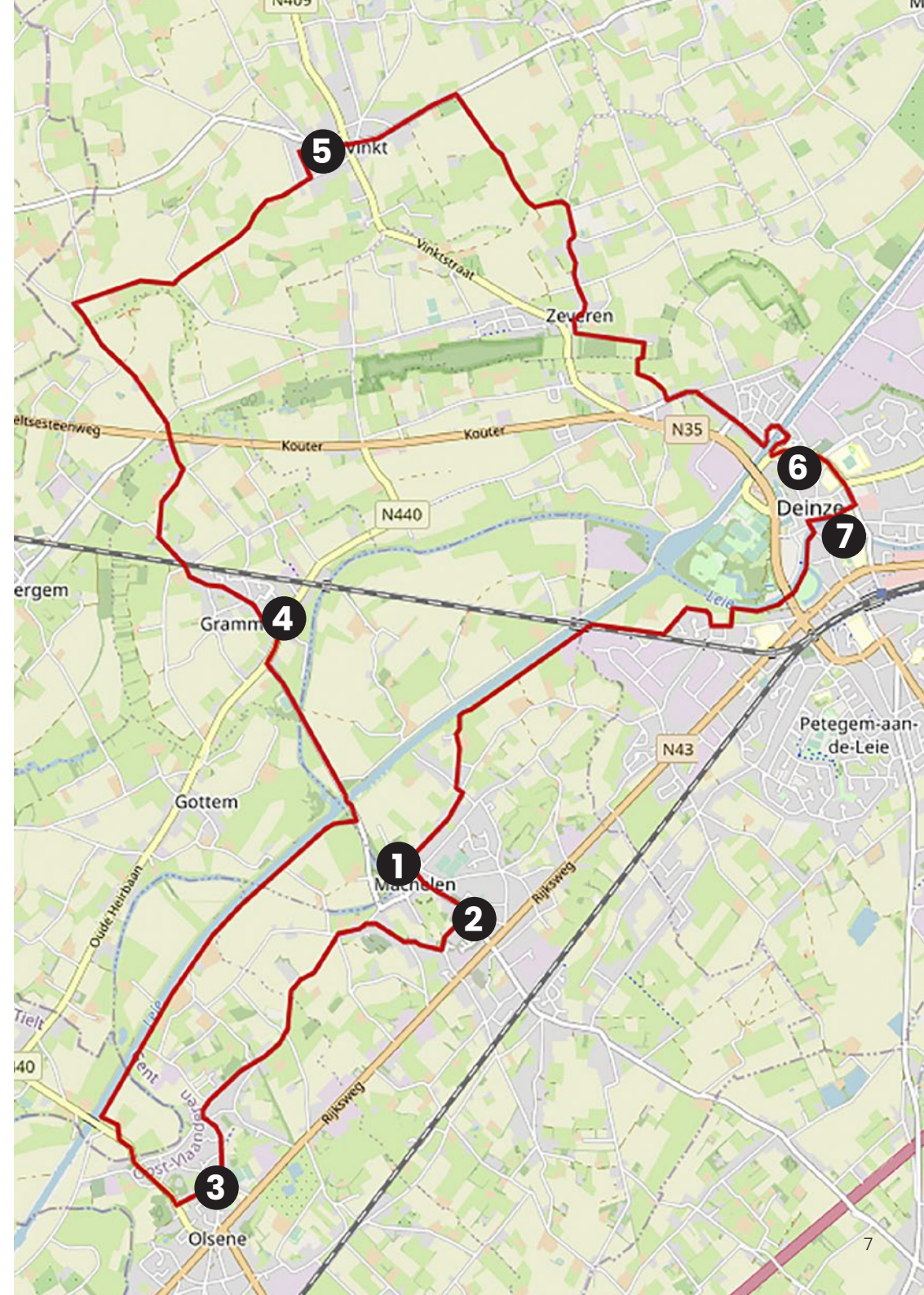
Ontdek het oude schoolverleden in de Cultuurregio Leie Schelde met deze 3 fietsroutes (28, 30 en 35 km) die je brengen langs vergeten en oude schooltjes in de regio. Download de fietsroutes als gpx of pdf via www.cultuurregioleieschelde.be/erfgoeddag.

Van koer tot koer, de scholentoer Route 1

28 km | Een fietstocht in Zulte en Deinze

- 1 Het meisjespensionaat in Machelen-aan-de-Leie**
Leihoekstraat 7, Machelen-aan-de-Leie (Zulte)
- 2 De Gemeenteschool in Machelen-aan-de-Leie**
Dorpsstraat 42, Machelen-aan-de-Leie (Zulte)
- 3 De meisjesschool in Olsene**
Heirweg 30, Olsene (Zulte)
- 4 Het zusterschooltje in Grammene**
Grijpsbulckstraat 1-3, Grammene (Deinze)
- 5 De Gemeenteschool van Vinkt**
Aarseleweg 20, Vinkt (Deinze)
- 6 Leiepoort campus Sint-Vincentius**
Peter Benoîtlaan 40, Deinze
- 7 De muziekacademie in Deinze**
Kalkhofstraat 25, Deinze

Van koer tot koer, de scholentoer

Route 2

30 km | Een fietstocht in Deinze,
Sint-Martens-Latem en De Pinte

6 Leiepoort campus Sint-Vincentius
Peter Benoîtlaan 40, Deinze

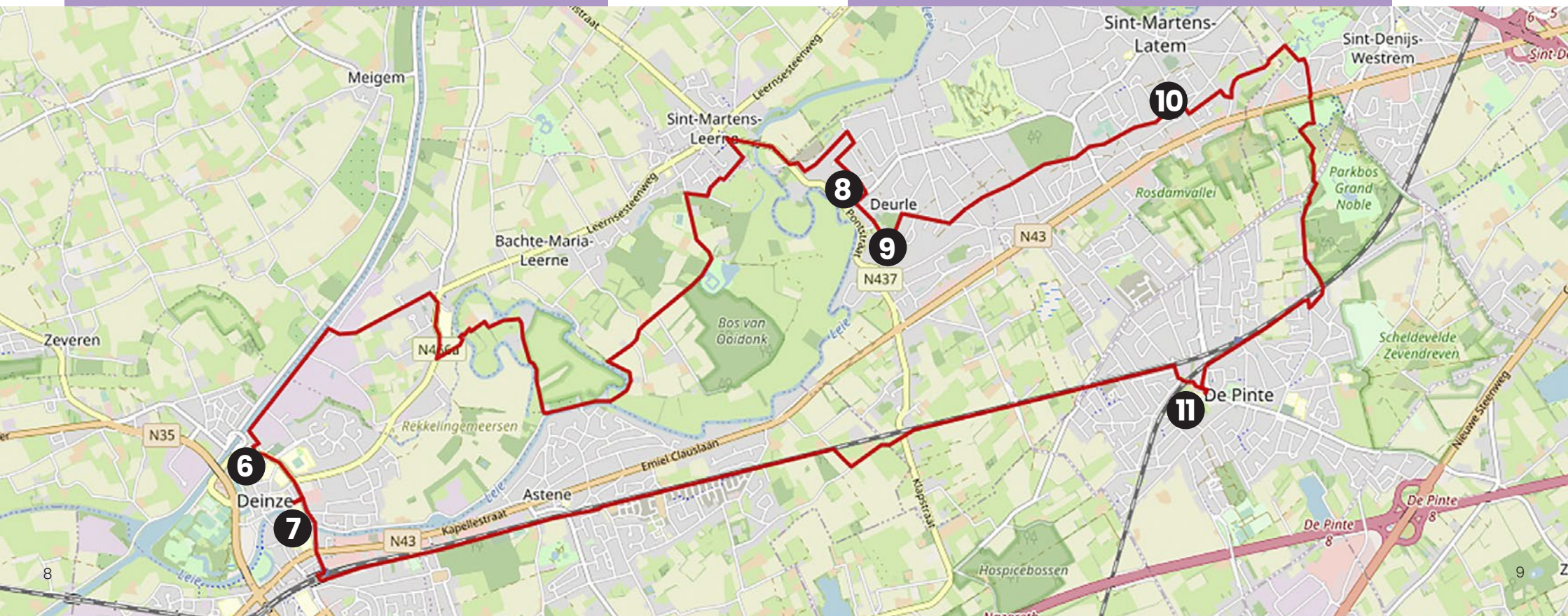
7 De muziekacademie in Deinze
Kalkhofstraat 25, Deinze

8 De Sint-Jozefschool in Deurle
Philippe de Denterghemlaan 7, Deurle (Sint-Martens-Latem)

9 De Gemeenteschool in Deurle
Dorpsstraat 28, Deurle (Sint-Martens-Latem)

10 De Simonnetschool in
Sint-Martens-Latem
Karel Lodewijk Maenhoutstraat 68, Sint-Martens-Latem

11 De Gemeenteschool van De Pinte
Polderbos 2, De Pinte

Van koer tot koer, de scholentoer Route 3

35 km | Een fietstocht in De Pinte, Gavere en Nazareth

11 De Gemeenteschool
van De Pinte
Polderbos 2, De Pinte

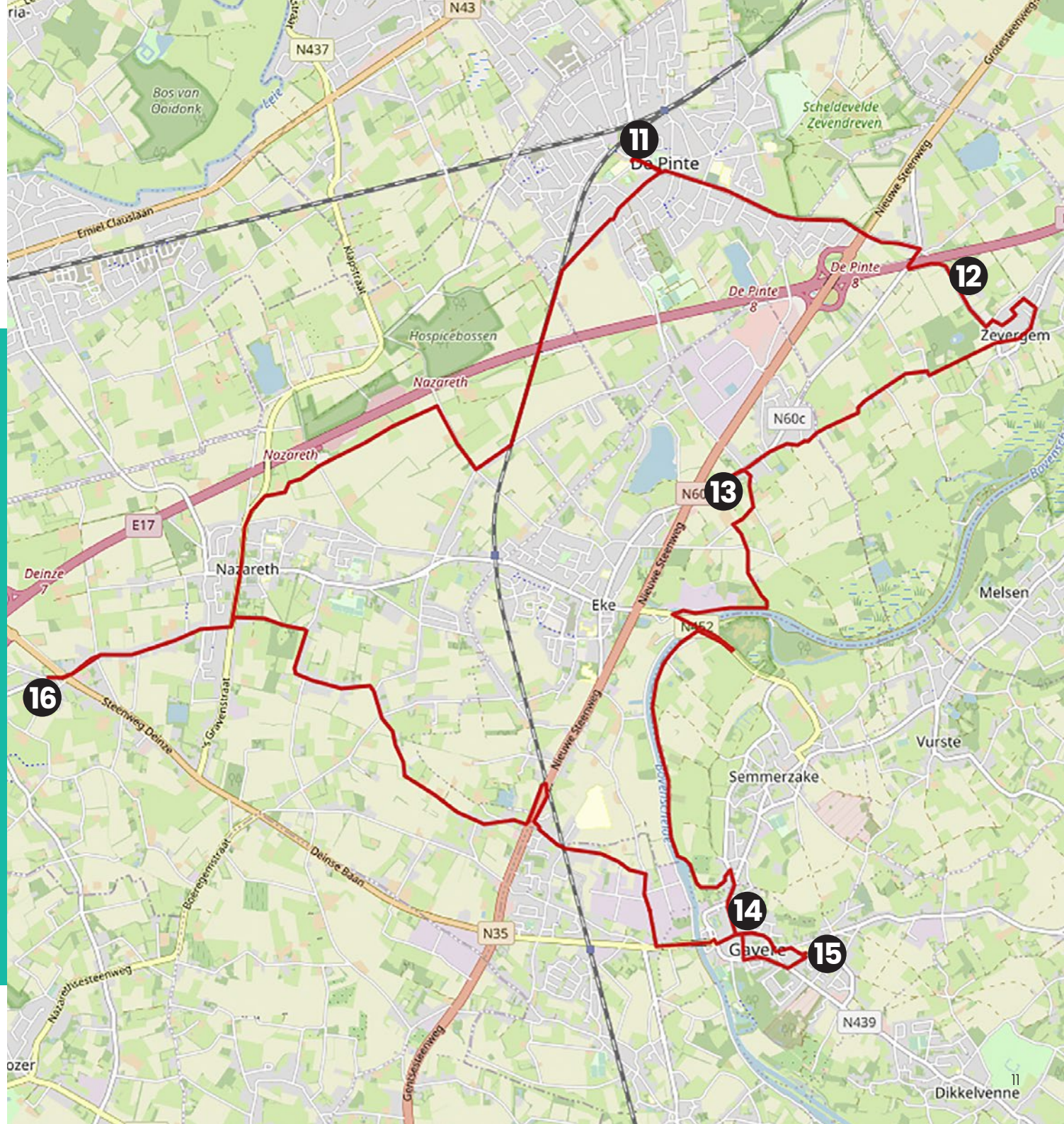
12 De Gemeenteschool
van Zevergem
Veldstraat 50, Zevergem (De Pinte)

13 Wijkshoortje Landuit in Eke
Steenweg 246, Eke (Nazareth)

14 De Rijksmiddelbare School
in Gavere
Broeckstraat 37, Gavere

15 Het Technisch Instituut
Sint-Amandus in Gavere
Middelwijk 8, Gavere

16 De voormalige Gemeenteschool
Het lokaal van KLJ Nazareth
Steenweg Deinze 46, Nazareth

Het meisjespensionaat in Machelen-aan-de-Leie

Leihoekstraat 7, Machelen-aan-de-Leie (Zulte)

Een beeld van het klooster tussen beide Wereldoorlogen. Waar de muur links staat, is nu de speelplaats van VBS Leiebloem – Collectie Rosy De Clercq

De kapel in de Leihoekstraat, en de twee scholen links en rechts van de kapel (VBS Leiebloem en Emmaüs Machelen) vormden vroeger één grote site bestaande uit een klooster, een kostschool voor meisjes en de vrije dagschool. Het oorspronkelijke complex werd in 1870 gesticht door de zusters van het Heilig Hart van Maria. Het godshuis werd pas in 1903 opgetrokken en de kapel in 1926. Alleen de kapel staat er vandaag nog.

De Eerste Wereldoorlog had een impact op het klooster en de school. In januari 1918 werd er in het klooster een Duits veldhospitaal ingericht waar gewonde soldaten verzorgd werden en zieke soldaten een rustplek kregen. Het kloostergebouw werd op het einde van de oorlog nog zwaar beschadigd tijdens het bevrijdingsoffensief.

Een idyllisch beeld van de kostschoolmeisjes tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog – Collectie Ludwin Lammertijn

Kameel op de koer

Klasfoto's en portretfoto's op school. Jullie hebben er wellicht ook nog thuis liggen? Bij het maken van die foto's kwamen er vroeger ook al eens 'hulpmiddelen' bij kijken, zoals pony's of houten paardjes. Maar voor heel wat kinderen die in de late jaren '50 en '60 op school zaten, was die ervaring helemaal onvergetelijk. Voedingsbedrijf Soubry uit Roeselare lanceerde toen een zeer opvallende reclamecampagne. Men trok naar scholen om foto's te nemen van kinderen die op een kameel zitten. Een slimme manier van Soubry om hun macaroni te promoten in een land waar pasta toen nog lang niet bekend was. Het leverde de kinderen onvergetelijke herinneringen en een prachtig aandenken op. Althans, als de kinderen van toen nog weten waar die foto vandaag ergens ligt...

Een portretfoto met Soubry-kameel, genomen in het pensionaat rond 1960 – Collectie Huis van Alijn

Meer info over de huidige scholen?

Vrije Basisschool Leiebloem:
www.vbsmachelen.be
 Emmaüs Machelen:
www.emmausmachelen.be

2

De Gemeenteschool in Machelen-aan-de-Leie

Dorpsstraat 42, Machelen-aan-de-Leie (Zulte)

De Gemeenteschool in Machelen-aan-de-Leie, gebouwd in 1865, werd ontworpen door Edmond de Perre-Montigny, een bekend Gents architect die verantwoordelijk is voor het ontwerp van verschillende scholen, gemeentehuizen en kerken in de Cultuurregio Leie Schelde. Het gebouw kent haar huidig uitzicht sinds 1914.

De Gemeenteschool was voor het overgrote deel van zijn ruim 150-jarig bestaan voorbehouden voor jongens, maar tegenwoordig staat de school uiteraard ook open voor meisjes. Deze school maakt vandaag samen met het schoolgebouw links van de kapel in de Leihoekstraat deel uit van VBS Leiebloem. De vierdes, vijfdes en zesdes volgen hier in de Dorpsstraat les.

De Gemeenteschool tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog - Collectie Rosy De Clercq

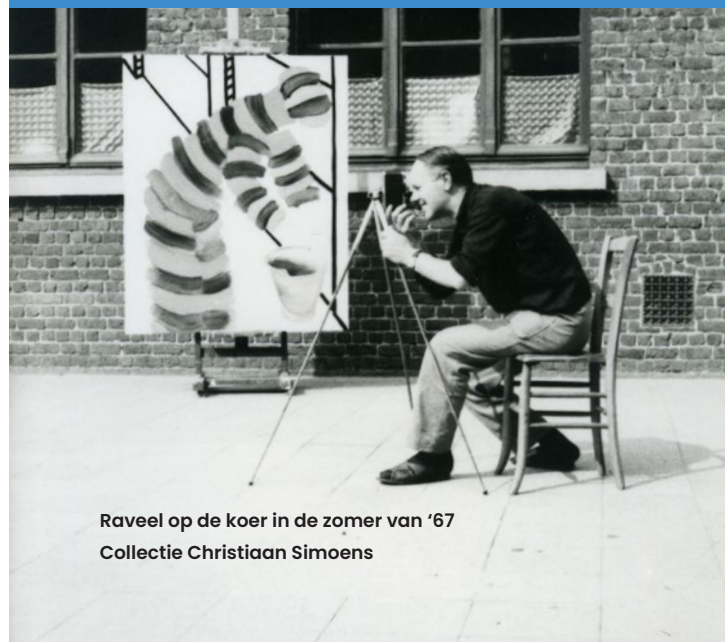

In 1959 stond de Soubry-kameel op de speelplaats van de Gemeenteschool - Collectie Paul Simoens

Het atelier van Raveel

Tijdens de jaren '60 zagen de leerlingen en leerkrachten van de Gemeenteschool regelmatig een bekende Machelaar op de koer lopen. Kunstenaar Roger Raveel, zelf oud-leerling, beoefende er van 1960 tot 1968 de schilderkunst. Het atelier in zijn ouderlijk huis was te klein geworden en hij vroeg aan leraar Camiel Simoens of hij geen interessante werkplek kende. Via Simoens kwam Raveel terecht in een leeg klaslokaal midden op de speelplaats en gedurende de jaren '60 maakte hij er verschillende van zijn bekendste werken. Dat er al eens rumoer was op de speelplaats deerde Raveel zeker niet.

Maar Raveel was soms ook buiten de muren van het klaslokaal/atelier aan het werk. Op onderstaande foto zien we Raveel op een snikhete dag in juli 1967. De afwezigheid van de leerlingen en leerkrachten tijdens de zomervakantie lieten hem toe om de speelplaats in te nemen als werkruimte. Daarbij haalde hij niet alleen zijn doek en penseel boven, maar ook zijn camera. Het werk dat naast Roger staat is 'Man, emmer enz.' maar wie het werk goed kent ziet dat het schilderij op deze foto nog niet af is. Zo werkte Raveel de man in het schilderij nog bij ter hoogte van het gezicht.

Raveel op de koer in de zomer van '67
Collectie Christiaan Simoens

Meer info over de huidige school?

VBS Leiebloem:
www.vbsmachelen.be

3

De meisjesschool in Olsene

Heirweg 30, Olsene (Zulte)

Langs de Heirweg in Olsene vinden we de Vrije Basisschool van Olsene. Het gebouw werd in de jaren 1870 gebouwd als bejaardentehuis in opdracht van de familie Piers de Raveschoot-Surmont de Volsberghe en in 1876 werd het heringericht als Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes-klooster. Niet veel later werd er een meisjesschool toegevoegd aan dit klooster.

Tussenin de wereldoorlogen kende het klooster een grondige opknapbeurt, grotendeels door de grote beschadigingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Zo kwamen er ook nieuwe klaslokalen bij en werden oude vervangen. Ook de samenstelling van

de leerlingen, leerkrachten en inwoners veranderde doorheen de jaren. De school transformeerde naar een meisjes- en jongensschool. Vervolgens verliet de laatste zuster in 2000 het klooster. Tot op vandaag wordt het klooster nog altijd gebruikt door de Vrije Basisschool.

Het klooster werd zwaar beschadigd in de Eerste Wereldoorlog – Collectie Daniël Van Quickelberge

Dank aan de Amerikanen

Het klooster en veel andere gebouwen in Olsene werden zwaar beschadigd in de Eerste Wereldoorlog. De Olsenaars kregen het zwaar te verduren. In de herfst van 1914 dreigden er al voedseltekorten in een groot deel van België omwille van de Duitse bezetting en het stilvallen van de voedselimport en dat terwijl België zeer sterk afhankelijk was van die import. Speciale hulpacties waren nodig en gelukkig kwam er hulp vanuit Amerikaanse hoek. Herbert Hoover, later president van 1929 tot 1933, en de Commission for Relief in Belgium (CRB) zorgden voor heel wat voedselhulp in onze regio. Voor deze actie kon de Commission rekenen op subsidies en donaties van individuen uit de Verenigde Staten en doorheen de oorlogsjaren kwam er naar schatting 5,7 miljoen ton voedsel naar ons land.

In België was men erg dankbaar voor de Amerikaanse hulp. Na de oorlog ontstond

er een opvallende trend in ons land waarbij er foto's werden gemaakt van schoolkinderen en hun leerkrachten met vlaggen en boodschappen. Deze foto uit Olsene is daar een mooi voorbeeld van. Hoewel de boodschap op het bord niet volledig leesbaar is, weten we dat de volgende tekst op het bord staat: "As a gift of their Gratitude from the Belgian children of Olsene to the little American of Hernard". Bij het meisje rechts onderaan kan je nog net zien aan de strepen, dat ze een Amerikaanse vlag vasthoudt.

Rond dit soort foto's is er wel wat onduidelijkheid. De foto's werden namelijk gemaakt door een Amerikaanse fotograaf en op basis van de nummering rechts bovenaan het bord weten we dat hij er heel wat heeft genomen. Toch weten we niet goed of deze foto's daadwerkelijk werden opgestuurd naar Amerika. We weten wel zeker dat dit geen spontane actie was.

De kinderen van Olsene waren dankbaar voor de Amerikaanse steun (1919)
Collectie Denis Pieters

Meer info over de huidige school?

Vrije Basisschool Olsene:
www.vbsolsene.be

4

Het zustersschooltje in Grammene

Grijsbulckstraat 1-3, Grammene (Deinze)

Voorgevel van de school en het klooster in 2018 – Collectie mudel

Aan het begin van de 20ste eeuw was de onderwijssituatie in Grammene vrij belabberd. De meeste meisjes uit het dorp volgden in Gottem of Wontergem les. Op verzoek van de geestelijkheid, waaronder de Deinse deken De Vos, richtten de Zusters Maricolen van Deinze in Grammene een meisjesschool op.

De Zusters hadden hun oog laten vallen op een eigendom aan de Grijsbulckstraat. Met de hulp van milde schenkers kochten ze het goed aan. De tweewoonst op het perceel werd afgebroken en in 1909 startte men met de bouw van een nieuw schoolpand. Het schoolgebouw bestond uit twee lokalen, één voor de bewaarschool en één voor de lagere school. Later kwam daar nog een derde lokaal bij. Zo had men een bewaarklas voor de kleuters, een lokaal voor het eerste, tweede en derde studiejaar en

ook nog een klas voor het vierde, vijfde en zesde studiejaar.

Naast het schoolgebouw staat een woning die dienst deed als klooster. Deze woning is enkele jaren jonger dan het schoolgebouw. De Maricolenzusters moesten in de beginjaren dus iedere avond per fiets terug naar het hoofdklooster in Deinze.

De meisjesschool van de Maricolen had een goede naam in Grammene. De zusters moesten zelfs in tijden van nood helpen in de gemeenteschool voor jongens. Zo namen de zusters na de Eerste Wereldoorlog de kleuters van de gemeenteschool op in hun bewaarschool. Jongens van de lagere school opnemen vonden ze een stap te ver. Voor een 'gemengde' school was het nog wat te vroeg.

Vanaf de jaren 1960 daalde het aantal leerlingen in de school in de Grijsbulckstraat. De mensen werden mobieler en ouders kozen ervoor om hun kinderen naar school te laten gaan in Deinze. In 1967 werd het Grammens klooster opgedoekt omdat de congregatie het niet langer nuttig vond om dergelijke kleine kloosters open te houden. De nonnetjes moesten terug naar het moederklooster. Toch bleven de zusters nog betrokken bij het schooltje in Grammene tot 1992.

De speelplaats van de school in 2018
Collectie Dirk Haesaert

In 1974 sloot de lagere school te Grammene de deuren maar het kleuterschooltje van Grammene ging pas definitief dicht na het schooljaar 2018-2019. De slechte staat van de Grammense school was de aanleiding tot de sluiting. Een renovatie was broodnodig, maar het bleek financieel onverantwoord om grote investeringen te doen voor een beperkte groep kleuters. Zeker omdat de school van Wontergem vlakbij was gelegen. Het Grammense schooltje werd verkocht en kwam in particuliere handen terecht. Het wordt op dit moment gerenoveerd met aandacht voor de erfgoedelementen. De werkzaamheden zijn te volgen via de instagramaccount "Schoolwillbecool".

Een klaslokaal in 2018, net voor sluiting
Collectie Dirk Haesaert

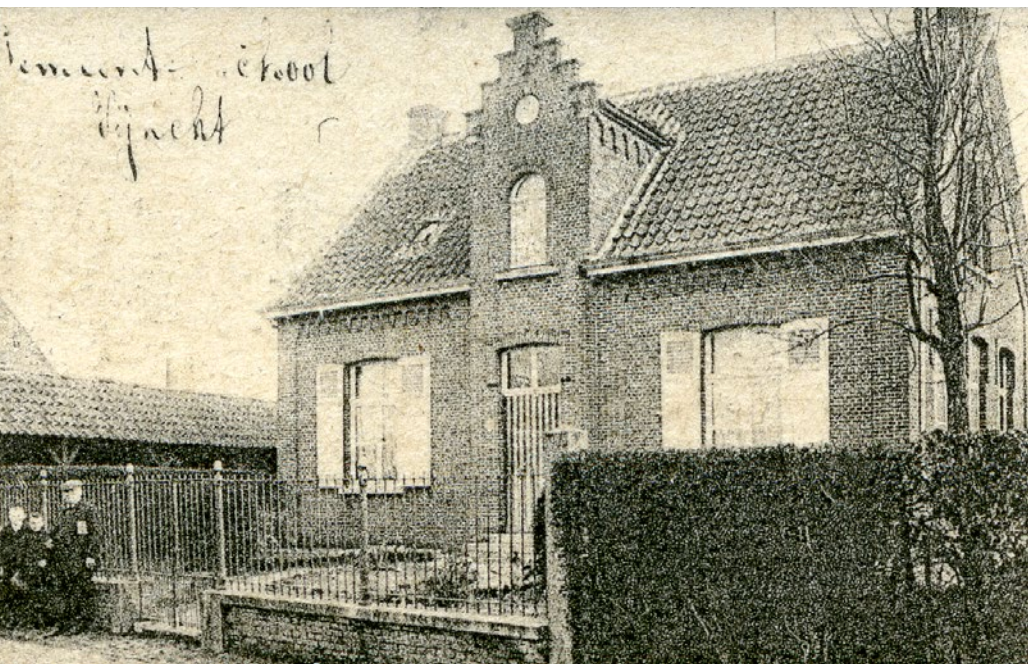
Meer weten over de huidige locatie?

"schoolwillbecool":
www.instagram.com/schoolwillbecool

5

De Gemeenteschool van Vinkt

Aarseleweg 20, Vinkt (Deinze)

Onderwijzerswoning en Gemeenteschool Vinkt - Collectie André Torfs

De Gemeenteschool voor jongens van Vinkt aan de Molenstraat (huidige Aarseleweg) werd voltooid in 1860.

In de Gemeenteschool waren er acht studiejaren. De oorspronkelijke twee klaslokalen bleken in het begin van de 20ste eeuw te klein voor het stijgend aantal leerlingen. In 1921 werden er daarom twee klassen bijgebouwd. De

bestaande gebouwen werden toen ook opgefrist. Op het hoogtepunt gaven er vier meesters les in de school waarbij elke leraar twee studiejaren onder zijn hoede had (eerste tot achtste jaar). Door de veranderende tijdsgeest werd het zevende en achtste studiejaar afgeschaft. Sowieso waren er te weinig leerlingen voor die jaren.

Klasfoto genomen in de gemeenteschool van Vinkt in 1958-1959 - Collectie Jozef Verheye

In 1976, rond de gemeentefusie, sloot de Gemeenteschool van Vinkt de deuren door een dalend leerlingenaantal. Er werd eventjes gesproken over de afbraak van de school en de woning van de hoofdonderwijzer, maar men koos ervoor om de gebouwen ten dienste te stellen van de Vinktenaren. Al voor de sluiting had de plaatselijke jeugdbeweging Chiro/KSA Ahoy Vinkt er een eigen lokaal op de zolder. Na de sluiting kreeg de jeugdbeweging meer ruimte en vestigden zich nog andere verenigingen in het pand. Zo heeft de Vinktse fanfare 'Eendracht en Verbroedering Vinkt' er ook een ruimte. Daarnaast werd een deel van het schoolgebouw omgevormd tot sportzaal/gemeenschapscentrum. De onderwijzerswoning kreeg ook een tweede leven. De woning deed dienst als postkantoor en stempellokaal. Daarna kwam de woonst in privé-handen terecht en bood het gebouw onderdak aan een dokterspraktijk. De voormalige onderwijzerswoning is nu echter terug eigendom van de gemeente.

Ondanks de nieuwe bestemmingen hebben de school en de onderwijzerswoning hun uitzicht doorheen de jaren goed kunnen bewaren. De Vinktse gemeenteschool is gesloten, maar nog duidelijk aanwezig in het straatbeeld.

Meer info over de huidige locatie?

KSA Ahoy Vinkt:
www.ksaahoyvinkt.be

Leiepoort campus Sint-Vincentius

Peter Benoitlaan 40, Deinze

Het gebouw in de Meulenstraat waar ooit de spin- en kantschool was gevestigd.

Dit gebouw is ondertussen verdwenen – Collectie Zusters Sint-Vincentius van Deinze

De Zusters Sint-Vincentius in Deinze staan aan de wieg van de school die we vandaag Leiepoort campus Sint-Vincentius noemen. De congregatie werd opgericht in 1837 door pastoor Constantinus Janson. Het oorspronkelijke doel van de pastoor en de congregatie was om ouderen, wezen, arme en zieke mensen te verzorgen. Toen de rijke juffrouw Marie Martens in deze beginperiode een stuk grond met woonhuis schonk aan de congregatie, kon men dit realiseren

op de hoek van de Kattestraat en de Meulenstraat.

Kort na de stichting begonnen de zusters zich ook op onderwijs te richten. Al in 1837 werd er een spin- en kantschool opgericht waar arme kinderen deze ambacht leerden en een klein loon verdienden. Niet veel later werd er een meisjespensionaat opgericht dat de volgende decennia bleef groeien. In 1894 kwam er ook een huishoudschool.

In de jaren '20 wilden de zusters ook degelijk beroepsonderwijs faciliteren. Vanaf 1920 werden de eerste lessen snij- en naaiwerk gegeven. Twee jaar later werd naast de kostschool, de Vrije Beroepsschool Sint-Anna, ingezegend.

De leerlingen van de beroepsschool Sint-Anna ontdekken hoe een naaimachine van Singer werkt in 1928 – Collectie Zusters Sint-Vincentius van Deinze

Na de Tweede Wereldoorlog breidde het onderwijsaanbod stelselmatig uit, want de zusters moesten mee met hun tijd. De afdelingen Snit/confectie en Handel werden uitgebreid. Beroepsschool Sint-Anna heet vanaf 1960 de 'Vrije Technische- en Handelsschool Sint-Anna'. In de loop van de jaren '60 gebruikte men ook de naam 'Sint-Vincentiusinstituut'. Het aantal leerlingen en leerkrachten bleef groeien en de afdelingen secretariaat-talen en bijzondere jeugdzorg werden opgericht respectievelijk in 1971 en 1981. Naast uitbreiding was er op één vlak ook inkrimping. Het aantal zusters verminderde en ze verdwenen stilaan ook uit de schoolgebouwen. Tegenwoordig verblijven de laatste zusters in het rusthuis in de Meulenstraat.

Wanneer we terugblikken op de geschiedenis van Leiepoort campus Sint-Vincentius, dan zien we een verhaal van groeiende leerlingenaantallen, veranderend onderwijspersoneel, en vooral nieuwe afdelingen. Het zorgt ervoor dat de school altijd mee was met de tijd.

Meer info over de huidige school?

Leiepoort campus
Sint-Vincentius:
www.leiepoortdeinze.be/sintvincentius

De muziekacademie in Deinze

Kalkhofstraat 25, Deinze

De muziekschool in Deinze werd in 1886 opgericht onder impuls van Deinzenaar Jules Daems, die ook de eerste directeur was. In 1890 volgde de officiële erkenning met de daaraan verbonden betoelaging van de overheid.

In de beginperiode was de muziekschool natuurlijk lang niet zo groot als nu, maar de muziekschool slaagde er toch in om iets meer dan 100 leerlingen aan te trekken, wat niet slecht was voor een stad met 4500 inwoners. Deze leerlingen waren oorspronkelijk allemaal jongens, maar na de succesvolle start in 1888 richtte men ook een meisjesafdeling op. Meisjes en jongens werden toen wel nog uit elkaar gehouden. Ook opvallend is dat de lessen volledig gratis waren en dat ook andere eventuele schoolbehoeften niet door de leerlingen en hun ouders betaald moesten worden. Dat betekende wel niet dat de muziekschool leerlingen aantrok van alle sociale lagen. In de praktijk waren het vooral kinderen 'van betere komaf' die lessen volgden. Vanaf 1894 moesten leerlingen van buiten de stad wel betalen voor hun inschrijving.

Een meisjesklas van de muziekschool in 1901.
De figuur centraal is Jules Daems,
de directeur en oprichter van de muziekschool
Collectie mudel

Aanvankelijk was het opleidingsaanbod vrij beperkt. Bij de start konden kinderen vanaf 7 jaar lessen notenleer volgen. Elementaire muziektheorie en koorzang voor gemengde stemmen waren er ook vanaf het begin bij, maar het aanbod aan instrumenten was nog zeer beperkt. Vanaf 1889 leerden de leerlingen er viool spelen. Het volgen van pianolessen werd 2 jaar later mogelijk. Basiskennis van notenleer was wel een voorwaarde om met deze instrumenten te mogen beginnen.

De leerlingen volgden hun lessen op de zolderkamers van het stadhuis en een klein lokaal achter het stadhuis. Pas vanaf 1964 verhuisde de muziekschool stilaan naar haar huidige locatie in de Kalkhofstraat. Voordien was de stedelijke lagere school op deze plek gevestigd. In 1974 volgde een nieuwe mijlpaal. De muziekschool werd bevorderd tot muziekacademie. De school bleef groeien en in deze periode ontstonden ook de eerste filialen in omliggende gemeenten. De eerste vestiging werd opgericht in Kruisem maar verschillende andere gemeenten volgden later nog. Ook het aanbod aan opleidingen en instrumenten die men kan leren spelen is sterk uitgebreid.

Vandaag is er één kunstacademie (KADE) waar zowel de podiumkunsten als beeldende kunsten toebehoren, met diverse filialen in de regio (Kruisem, Zulte, Nazareth en Sint-Martens-Latem).

Orkest en zangkoor in de feestzaal van het stadhuis in 1936 naar aanleiding van 50 jaar muziekschool - Collectie mudel

Meer info over de muziekacademie?

KADE:
www.deinze.be/kade

8

De Sint-Jozefschool in Deurle

Philippe de Denterghemlaan 7, Deurle (Sint-Martens-Latem)

Onder impuls van de plaatselijke adellijke familie de Kerckhove-de Denterghem-Villain XIII vestigden de Zusters van Sint-Vincentius à Paulo van Gijzegem zich in Deurle om de meisjes van het dorp op een katholieke manier te onderwijzen. De school en het klooster zelf werden gebouwd in 1865/66 in opdracht van de man naar wie de straat vernoemd is: Philippe de Denterghem. In 1867 werd de school onder patronaat van Sint-Jozef geplaatst en de zusters namen de school in gebruik.

Bij het begin van de Eerste Wereldoorlog eisten Duitsers enkele lokalen op, om later in maart 1918 het hele gebouw als kazerne in te nemen.

Na de Tweede Wereldoorlog groeide het aantal leerlingen, waardoor de lokalen te

De Sint-Jozefschool aan het begin van de 20^e eeuw. De klokkentoren op het dak is verdwenen
Collectie Guy Romain

klein werden. In de jaren '50 werden er twee kleuterklassen bijgebouwd, maar net zoals bij andere scholen in de regio zijn de zusters doorheen de jaren uit de school verdwenen. In de jaren '50 en '60 werden ze vervangen door leken-onderwijzers. In 1971 verlieten de laatste zusters het klooster.

Het schoolleven op doek

Jenny Montigny (geboren in 1875 in Gent, overleden in 1937 in Deurle) kwam niet uit een kunstminnende familie. Toch ontdekte ze al van jongsaf de schilderkunst en op haar 17e besloot ze om zich volledig op de schilderkunst te storten. Ze kreeg les van de bekende schilder Emiel Claus, maar hun relatie was niet enkel 'artistiek'.

Montigny verhuisde naar Deurle in 1905. Ze

woonde eerst in 'Villa Rustoord' in Deurle, maar tijdens de Eerste Wereldoorlog trok ze naar Londen, waar ook Emiel Claus verbleef. Toen ze terugkeerde uit Engeland moest ze door financiële problemen Villa Rustoord verkopen. Vervolgens verhuisde ze naar een kleiner huis in de Pontstraat en haar atelier richtte ze op in de Dorpsstraat. Op wandelafstand lag er een zéér inspirerende plek: de Sint-Jozefschool. Ze kwam hier regelmatig naartoe om enkele van haar favoriete

De lindepluk

Wie Deurle goed kent weet het. Doorheen het dorp staan er heel wat lindebomen. Deurle heeft dan ook een Lindenstraat en Lindenpark. Maar een andere straat waar je ook een hele rij linden ziet is de Philippe de Denterghemlaan, aan de Sint-Jozefschool.

Deze lindebomen en vooral de lindebloesems bezorgden de kinderen van de Sint-Jozefschool vroeger een aangename namiddag in de laatste week van het schooljaar. Eind juni werden er namelijk lindetakken afgehakt en de kinderen die op de bankjes zaten op de speelplaats leerden van Zuster Overste hoe de lindebloempjes geplukt konden worden. Terwijl ze babbelden en zongen, plukten de kinderen ijverig de bloemetjes.

Nadat de lindekes geplukt waren, legden de zusters deze op de zolder te drogen. Na het drogen gebruikten de zusters van het klooster Sint-Vincentius van Gijzegem en Deurlenaars de bloemetjes om lindethee te maken.

De kinderen van de Sint-Jozefschool plukken lindebloemetjes op het einde van het schooljaar. De sfeer was duidelijk uitgelaten.
Collectie Lea Careel

Tegenwoordig zijn de lindebloempjes van deze bomen niet echt bruikbaar meer voor thee en de kinderen van Sint-Jozef plukken deze dan ook niet meer. Maar dit verhaal over de lindebloemetjes blijft een mooie herinnering. (bron: Erfgoed Deurle)

Meer info over de huidige school?

VBS Sint-Jozef:
www.vbs-latem-deurle.be

onderwerpen op doek te schilderen: het schoolleven en kinderspeelplezier. Het schilderij 'Kleuterschool te Deurle' is daar een prachtig voorbeeld van. Het kleur van de muren en de typische kap van de zuster zijn zeer herkenbaar voor mensen die de school goed kennen.

'Kleuterschool te Deurle' door Jenny Montigny – Collectie mudel

9

De Gemeenteschool in Deurle

Dorpsstraat 28, Deurle (Sint-Martens-Latem)

Zicht op de Gemeenteschool rond 1950 – Collectie Guy Romain

De Gemeenteschool werd in 1856 gebouwd naar een ontwerp van Edmond de Perre-Montigny, een Gents architect van diverse gelijkaardige gebouwen in de regio. De bouw van de school met onderwijzerswoning was nog maar net voltooid, of de gemeenteraad van Deurle

oordeelde dat de onderwijzerswoning te groot was en dat het een goed idee was om er ook het gemeentehuis in onder te brengen. Tot 1940 was dit ook het geval.

Vandaag is de gemeenteschool 1 van 3 vestigingen van GBS Latem - Deurle.

Ontmoet de onderwijzers

De twee heren op de foto zijn Adolf Van Verdegheem, in 1898 benoemd als hoofdonderwijzer en René Niemegeers, in 1911 aangesteld als hulponderwijzer. De twee, die ook 'den ouden' en 'den jongen' werden genoemd, verzorgden samen het onderwijs in de school tot Van Verdegheem met pensioen ging in 1925. Na diens pensioen werd Niemegeers hoofdonderwijzer. 'Den jongen' zwaaide dan wel 'den ouden' Van Verdegheem uit, maar hij kreeg wel direct het gezelschap van een andere Van Verdegheem namelijk Suzanne Van Verdegheem, dochter van, die als onderwijzeres benoemd werd voor de tweede klas. De Van Verdegheems waren trouwens een echte onderwijzersfamilie, want naast Adolf en Suzanne hebben ook Antoinette, Esther en Arsène Van Verdegheem aan het schoolbord gestaan.' Les geven... het zit soms in het bloed.

Hulponderwijzer
René Niemegeers
en hoofdonderwijzer
Van Verdegheem (zittend)
Collectie A-F Haelemeersch

Meer info over de huidige school?

GBS Latem-Deurle
Afdeling Deurle:
deurle.gbslatem-deurle.be

10

De Simonnetschool in Sint-Martens-Latem

Karel Lodewijk Maenhoutstraat 68, Sint-Martens-Latem

De Simonnetschool
rond 1980, toen de
school 100 jaar bestond
Collectie A-F Haelemeersch

In 1880 stichtte mevrouw Simonnet (geboren als Anna-Maria Van Heuverswijn) een privéschool voor meisjes in haar kasteeltje te Sint-Martens-Latem. De school was naar de toenmalige normen vrij vooruitstrevend, want mevrouw Simonnet voerde pluralisme hoog in het vaandel. Daarnaast was Frans de voertaal.

Bij aanvang waren de leerlingen hoofdzakelijk dochters van de pachters van mevrouw Simonnet, maar haar aanpak had succes, want in 1884 barstte het schooltje uit haar voegen. Mevrouw Simonnet besloot om uit te wijken naar een ander gebouw in de Maenhoutstraat. Op deze locatie is de school nog steeds gevestigd. In 1911 werd opnieuw een grote stap gezet, want

er werden vanaf dat jaar ook jongens toegelaten op de Simonnetschool en dat terwijl gemengd onderwijs in Vlaanderen nog zéér uitzonderlijk was. In 1934 werd in de school een schoolcomité opgericht dat het voortbestaan van de school moest verzekeren. Niet veel later stierf mevrouw Simonnet.

Vanaf 1945 ging de Simonnetschool deel uit maken van het vrij niet-confessioneel gesubsidieerd onderwijs waardoor de school werkmiddelen kreeg en de leerkrachten betaald werden door de overheid. Lessen werden vanaf dan in het Nederlands gegeven. Desalniettemin bleef Frans belangrijk in de school.

De school werd verschillende keren bedreigd in haar voortbestaan. Aan het eind van de jaren 1970 en halfweg de jaren 1980 waren er weinig leerlingen en een tekort aan financiën. Ook moesten de verouderde gebouwen gerenoveerd worden. Door het enthousiasme van de medewerkers en een reeks mecenasen overleefde de Simonnetschool deze moeilijke periode. Sterker nog, de laatste decennia is de kleuter- en lagere school regelmatig uitgebreid en de bestaande gebouwen werden vernieuwd. De typische voorbouw van de school is mooi bewaard gebleven.

Als we terugkijken naar de geschiedenis van deze school blijkt een geheel eigen karakter en visie. De educatieve filosofie van mevrouw Simonnet wordt tot op vandaag nog altijd in ere gehouden.

Een klas in de Simonnetschool
tijdens het begin van de jaren '80
Collectie A-F Haelemeersch

**Meer info over de
huidige school?**

Basisschool Simonnet:
www.basisschoolsimonnet.be

De Gemeenteschool van De Pinte

Polderbos 2, De Pinte

De Gemeenteschool van De Pinte met onderwijzerswoning in de jaren 1930 – Collectie Manuel Van den Abeele

De Pinte was ooit een wijk van Nazareth, maar werd in 1868 een onafhankelijke gemeente. Hoewel er voordien al onderwijs was in de wijk, was er nood aan een gemeenteschool in de nieuwe gemeente.

In 1870 zette men de eerste stappen voor de bouw van een nieuwe school op een perceel in de Groenstraat. De plannen werden getekend door de Gentse architect de Perre-Montigny en omvatten naast een schoolgebouw ook een huis voor de hoofdonderwijzer. In 1874 kon de school in gebruik genomen worden. De Pintse gemeenteschool werd onmiddellijk een succes, maar door de schoolstrijd van

1879 liep de school leeg ten voordele van het katholieke onderwijs. Vanaf 1895 werd één van de twee klaslokalen van de gemeentelijke school zelfs gebruikt als gemeentehuis.

De situatie bleef niet duren. In 1907 werd gevraagd om het tweede klaslokaal terug te openen. De beweegreden weerspiegelt goed de tijdsgeest. Zowel meisjes als jongens waren welkom op de school, maar 'de geslachten moesten gescheiden worden'. Die scheiding werd doorgetrokken tot op de speelplaats. Jongens en meisjes hadden een aparte koer.

Gemeenteschool De Pinte zoals het eruitzag begin jaren 1980 – Collectie Johan Van Twembeke

Het aantal leerlingen in de Pintse gemeenteschool nam in de eerste decennia van de 20ste eeuw sterk toe. In 1911 sprak men voor het eerst over een overbevolking in de klaslokalen. Acht jaar later zaten er in één Pints klaslokaal meer dan 70 leerlingen. Het hoge leerlingenaantal zou ervoor zorgen dat men eind de jaren 1930 een ruimere gemeenteschool zou bouwen. Architect Alexander Meuleman ontwierp een gebouw dat toen qua architectuur zeer vooruitstrevend was. De toenmalige nieuwe gemeenteschool is een 'schoolvoorbeeld' van de Nieuwe Zakelijkheid. Het zichtbaar gebruik van beton, grote glaspartijen en het spelen met lijnen en volumes zijn typisch voor deze bouwstijl. Het gebouw ziet er vandaag eigenlijk nog steeds modern uit.

De Pintse gemeenteschool bleef een succesverhaal. Om het groeiende aantal leerlingen het nodige comfort te kunnen

bieden, begon men in 1977 met de bouw van een nieuw schoolcomplex, op een boogscheut van de bestaande school. In 1980 verlieten de laatste leerlingen het oude schoolgebouw en vestigden zich in het nieuwe gemeentelijk schoolcomplex.

Het voormalige schoolgebouw kreeg een tweede leven als jeugdhuis. Uit die periode dateert ook de graffitischildering op de zijgevel. Veel beginnende bands en DJ's passeerden er de revue. Zo vond er één van de eerste sets van Too Many DJ's plaats. Momenteel doet het pand deels dienst als Oxfam-Wereldwinkel.

Meer info over de huidige locatie?

Jeugdhuis Impuls: www.jhimpuls.be

12

De Gemeenteschool van Zevergem

Veldstraat 50, Zevergem (De Pinte)

De gemeentelijke jongensschool van Zevergem werd in 1862 opgetrokken naar een ontwerp van de Gentse architect Edmond de Perre-Montigny. Hij tekende talloze openbare gebouwen. Zo is onder meer ook de gemeenteschool van Machelen-aan-de-Leie van zijn hand. Andere bekende gebouwen die hij ontwierp zijn de kerken van Nazareth,

Gavere, Zeveren en Zulte. Hij was ook verantwoordelijk voor het nieuwe gedeelte van de Baaigemse parochiekerk.

In de Zevergemse gemeenteschool waren jongens vanaf het 4de tot het 8ste studiejaar welkom. De meisjes van het dorp konden terecht in de school van het plaatselijke klooster.

De voormalige gemeenteschool van Zevergem in het begin van de jaren 1980.
Collectie Johan Van Twembeke

Er waren lange tijd 2 leerkrachten actief in de jongensschool, maar door het afnemende aantal leerlingen bleef er na de Tweede Wereldoorlog slechts één meester over. Alle leerjaren zaten tesamen en de meester verdeelde zijn tijd onder de verschillende groepen. In het schoolgebouw was ook de woonst van de

hoofdonderwijzer ondergebracht.

Veel luxe was er in het Zevergemse schooltje niet. Een refter was niet voorhanden. Dit bleek ook niet echt nodig, want alle jongens gingen tijdens de middagpauze naar huis. In een klein dorp als Zevergem was dit nog mogelijk.

De jongensschool van Zevergem moest uiteindelijk wegens gebrek aan leerlingen de deuren sluiten halfweg de jaren '70. Het gebouw kreeg later een nieuwe invulling als gemeenschapszaal 'De Veldblomme'. Doorheen de jaren heeft het schoolgebouw enkele renovatiebeurten en een uitbreiding ondergaan.

De achterzijde van de
Veldblomme in de jaren 2000.
Collectie gemeentebestuur De Pinte

**Meer info over
de huidige locatie?**

www.depinte.be/infrastructuur

13

Wijkschooltje Landuit in Eke

Steenweg 246, Eke (Nazareth)

Groepsfoto gemaakt in 1905 op het schooltje Eke-Landuit - Collectie Antoine De Keukeleire

Het schooltje op de wijk Landuit te Eke werd gebouwd in 1900. Dit gebeurde op de grond van mevrouw Audenaart, een weduwe die in een landhuis vlakbij de school ligt. De familie Audenaart was rijk geworden in de advocatuur.

In 1913 werd het kleine schooltje uitgebreid tot haar huidige oppervlakte. Sindsdien waren er twee leslokalen. In het schooltje kon men de kleuterklassen volgen en de eerste twee jaar van het lager onderwijs.

Het wijkschooltje werd bestuurd door de Congregatie van de Zusters van

de Kindsheid Jésus. Deze zusters waren gevestigd in het klooster van Eke, waar ze ook een basisschool hadden. Vandaar dat het schooltje van Landuit een bijhuis was van de Eekse Vrije Basisschool. Bij activiteiten op de hoofdschool werden de kinderen door de juffrouwen per auto naar daar gebracht. Er moest meerdere keren

heen en weer worden gereden.

In de loop van de jaren '60 werd het eerste en tweede studiejaar op het Landuitschooltje afgeschaft. De leerlingen van die studiejaar moesten vanaf dan naar de hoofdschool in het centrum van Eke. De kleuters konden nog blijven op het Landuitschooltje. De kleutergroep werd vanaf dan verdeeld over de twee klaslokalen. Twee kleuterleidsters hielden het geheel draaiende.

In de jaren '80 kreeg het wijkschooltje het moeilijker om het nodige aantal kleutertjes bij elkaar te krijgen, maar door de komst van nieuwe wijken en de daarbij horende huisgezinnen werd een sluiting altijd vermeden. Eind de jaren 1980 figureerde het schooltje ook in een sketch van het komisch duo Gaston en Leo.

In de jaren 2000 kromp het wijkschooltje wel in. Sindsdien was er nog slechts één klasje waar de drie kleuterjaren tesamen zaten. Door de enthousiaste inzet van de kleuterjuffrouw bleef het Landuitschooltje een charmante schoolplek.

Na het schooljaar 2018-2019 sloot het wijkschooltje van Landuit definitief de deuren. Het schoolgebouw kreeg een nieuwe bestemming als buurthuis nadat het werd aangekocht door de gemeente Nazareth. Vzw De Landuiters baat dit nu uit. Men kan er in het weekend iets gaan drinken in de gezellige sfeer van toen.

Gang van het Landuitschooltje in 2018
Collectie vzw De Landuiters

**Meer info over het
buurthuis 't Schoolke
van Landuyt?**

www.tschoolkevanlanduyt.be

14

De Rijksmiddelbare School in Gavere

Broeckstraat 37, Gavere

Een typische klasfoto op de Rijksmiddelbare school met een opvallende figuur rechts achteraan
Collectie Huis van Alijn

Gavere was ooit een bloeiend middelbaar onderwijscentrum in onze regio. Door de babyboom na de Tweede Wereldoorlog was er in het begin van de jaren '60 overbevolking in het onderwijs. Zowel de overheid als het katholieke onderwijs speelden hierop in en de concurrentie tussen beiden zorgde ervoor dat er op

2 jaar tijd maar liefst drie middelbare scholen de deuren openden in Gavere: Het Technisch Instituut Sint-Amandus in Middelwijk opende haar deuren in 1963, het Technisch handelsinstituut Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie in de Onderstraat in 1964 en de Rijksmiddelbare School, in de Broeckstraat, in 1963.

Egmont & Hoorn in 2003 – Collectie VVV 't Gaverland

In de jaren '70 kende de Gaverse middelbare scholen een bloeiperiode. In die periode verschaften de 3 scholen aan een kleine duizend leerlingen onderwijs, maar onder meer door het dalende geboortecijfer begon het aantal leerlingen op de Gaverse middelbare scholen te dalen, en dit was ook het geval op de Rijksmiddelbare School. Rond 1991 verlieten de laatste leerlingen de

school in de Broeckstraat.

In 2002-2003 startte in de schoolgebouwen een nieuw project: IBSO De Horizon, een middelbare school voor het buitengewoon onderwijs. De school heeft haar aanbod doorheen de jaren uitgebreid en sinds 1 september 2007 is de school bekend onder de naam Egmont & Hoorn.

Meer info over de huidige school?

BuSo Egmont & Hoorn:
www.egmontenhoorn.be

15

Het Technisch Instituut Sint-Amandus in Gavere

Middelwijk 8, Gavere

De gebouwen van het Technisch Instituut Sint-Amandus in haar bloeiperiode –
Collectie VVV 't Gaverland

In de Middelwijk in Gavere lag vroeger het Technisch Instituut Sint-Amandus. Deze school opende haar deuren in 1963 toen het middelbaar onderwijs in Gavere helemaal openbloede. Met de Rijksmiddelbare School (RMS Gavere), het Technisch handelsinstituut Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie (T.I.O.L.V. Gavere) en het Technisch Instituut Sint-Amandus (T.I.S.A. Gavere) schoten de middelbare scholen in '63-'64 als paddenstoelen uit de grond! Maar na de bloeiperiode begon ook op deze school het leerlingenaantal stelselmatig te dalen en door die daling kwam er in 1995 een fusie tussen de twee laatstgenoemde scholen. Het bleek geen duurzame oplossing te zijn, want in 2000 sloot de school haar deuren.

Een schoolfeest op het Technisch Instituut Sint-Amandus rond 1980 –
Collectie VVV 't Gaverland

16

De voormalige Gemeenteschool Het lokaal van KLJ Nazareth

Steenweg Deinze 46, Nazareth

Het huidige KLJ-lokaal was vroeger een gemeenteschool waar vooral kinderen uit de buurt naartoe kwamen. Het ging vooral om jongens uit het landbouwersmilieu, want het schoolgebouw lag in landelijk gebied.

Lange tijd waren er drie meesters in deze school actief. De school beschikte ook over drie klaslokalen. Kinderen konden er terecht vanaf het eerste tot het achtste studiejaar. In het begin van de jaren 1950 daalde het aantal leerlingen en ook het aantal aangeboden studiejaar verminderde. Toen hield slechts één leerkracht de school nog draaiende.

In de laatste jaren voor de sluiting zat er nog maar één leerling op deze gemeenteschool. In 1973 was de 'school met één leerling' zelfs het onderwerp van een reportage in het BRTN-programma

'Echo'. In de loop van de jaren '70 werd de school uiteindelijk toch stopgezet. Daarmee was het hoofdstuk echter nog niet helemaal afgesloten want na de sluiting weigerde onderwijzer Roger Dhont vanwege een dispuut aan de slag te gaan als onderwijzer in de gemeenteschool in de Nazarethse Drapstraat. Hij werd bijgevolg een leerkracht zonder leerlingen.

Het leegstaand schoolpand ging dienst doen als KLJ-lokaal van Nazareth. Legendarisch is de jaarlijkse Open-Airfuif van de KLJ.

Voorgevel van de voormalige gemeenteschool op de Steenweg Deinze tijdens de jaren '80 – Collectie Sylvain Huys

Meer info over deze huidige locatie

KLJ Nazareth:
www.kljnazareth.kljsite.be

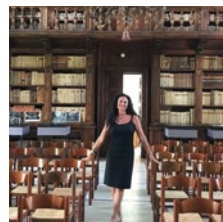
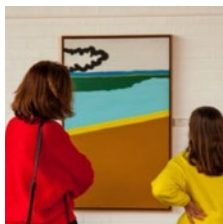
Cultuurregio Leie Schelde

De Cultuurregio Leie Schelde is een bruisende regio met een boeiend verenigingsleven en rijk verleden, diverse culturele centra en tal van cultuur- en erfgoedinitiatieven. Het is een creatieve en kunstzinnige regio met een schat aan musea en bezienswaardigheden en dus de perfecte voedingsbodem voor een krachtige en unieke regionale samenwerking rond cultuur en erfgoed.

Cultuurregio Leie Schelde is een nauwe samenwerking tussen de gemeenten Deinze, De Pinte, Gavere, Kruisem, Nazareth, Sint-Martens-Latem, Zulte en Zwalm en wil cultuur- en erfgoedmakers verbinden en de talrijke initiatieven uit de regio ondersteunen.

www.cultuurregioleieschelde.be

Volg het cultuurnieuws uit de regio via Facebook, Instagram of onze nieuwsbrief. Deel ook jouw cultuurmomenten! @cultuurregioleieschelde

Praktisch

Trek eropuit met de fiets en ontdek aan de hand van deze 3 uitgestippelde fietsroutes de oude schooltjes uit de Cultuurregio Leie Schelde. Veel fietsplezier!

Van koer tot koer, de scholentoer Route 1

28 km | Zulte – Deinze

Startplaats: VBS Leiebloem, Leihoekstraat 7, Machelen-aan-de-Leie

Van koer tot koer, de scholentoer Route 2

30 km | Deinze – Sint-Martens-Latem

Startplaats: Leiepoort campus Sint-Vincentius, Peter Benoitlaan 40, Deinze

Van koer tot koer, de scholentoer Route 3

35 km | De Pinte – Gavere – Nazareth

Startplaats: Jeugdhuis Impuls, Polderbos 2, De Pinte

Download de fietsroutes als gpx of pdf via
www.cultuurregioleieschelde.be/erfgoeddag

Cultuurregio
Leie Schelde

Vlaanderen
verbeelding werkt

